

ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ

Ο προληπτικός έλεγχος σύμφωνα με τον σχεδιασμό της ΑΑΔΕ , είναι ένα βασικό εργαλείο που ως **στόχο έχει την συμμόρφωση των φορολογουμένων**. Δηλαδή η φορολογική αρχή διαμέσου της επιβολής μιας ποινής επιδιώκει να λειτουργήσει παιδαγωγικά προς τους φορολογούμενους.

Θεωρητικά ο 1^{ος} τρόπος είναι να βοηθηθεί ο φορολογούμενος που είναι ο λήπτης της ποινής να αντιληφθεί έναν κανόνα, να συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα του , την λειτουργία και την αξία του. Κάτι που για να είναι εφικτό και όχι ουτοπικό προϋποθέτει οι κανόνες να έχουν ένα εύρυθμο πλαίσιο λειτουργίας , να είναι σαφείς , σταθεροί και να βάζουν όρια χωρίς να είναι άκαμπτοι. Βασικές προϋποθέσεις που για την Ελληνική φορολογική αρχή μοιάζουν εξωπραγματικές ακόμη και το 2020.

Ο 2^{ος} τρόπος είναι η ποινή να λειτουργήσει αποτρεπτικά για την μελλοντική εκδήλωση νέων παραβάσεων, είτε επειδή ο παραβάτης κατανοώντας το λάθος του θα μετανοήσει είτε επειδή θα του προκαλεί φόβο η πιθανή επανάληψη επιβολής νέας ποινής. Νομίζω ότι η ύπαρξη τέτοιων περιπτώσεων, εάν υπάρχουν , είναι εξαιρετικά σπάνιες.

Ο 3^{ος} τρόπος που ενδεχομένως να είναι και ο σημαντικότερος, είναι ότι η επιβολή ποινής σε κάποιον, λειτουργεί αποτρεπτικά για τους υπόλοιπους φορολογούμενους οι οποίοι παραδειγματίζονται από τις συνέπειες που είχαν οι παραβάσεις στον «κακό» φορολογούμενο του οποίου η συμπεριφορά είναι κατακριτέα και προκαλεί την αποστροφή. Στην Ελληνική πραγματικότητα ωστόσο δεν λειτουργεί αυτός ο τρόπος καθώς η φοροδιαφυγή είναι απλώς παγιωμένη στην συνείδηση του Έλληνα , αλλά και επειδή απλώς δεν φοβάται την ποινή αφού την έχει συνηθίσει και είναι ήδη υπερχρεωμένος από την υπέρμετρη φορολογία η οποία δεν είναι και δίκαια κατανεμημένη.

Ο προληπτικός όπως είναι σχεδιασμένος αυτήν τη στιγμή , τυχαίνει να τιμωρούνται και ευσυνείδητοι φορολογούμενοι. Συμβαίνει δηλαδή, να πηγαίνει συνεργείο ελέγχου σε επιχείρηση η οποία διαχρονικά πληρώνει φόρους και εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της και να διαπιστώνει το ολέθριο σφάλμα της μη έκδοσης μίας απόδειξης Η διπλανή ομοειδής επιχείρηση η οποία φοροδιαφεύγει συστηματικά, αντιλαμβάνεται την παρουσία του ελέγχου , κόβει τις αποδείξεις για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και φαίνεται στην φορολογική διοίκηση ως νομοταγής. Το πιθανότερο είναι ότι μετά από αυτό το γεγονός αντί για 1 φοροφυγά να έχουμε 2.

Καλό είναι να θυμόμαστε ότι η τιμωρία δεν είναι ιδιαίτερα επιτυχημένος τρόπος διαπαιδαγώγησης διότι βασίζεται στον φόβο και όχι στην πειθώ. Έχει αποδειχτεί άλλωστε ότι περισσότερο συμμορφωτικά λειτουργούν ο έπαινος και η επιβράβευση παρά η τιμωρία. Έννοιες που η Φορολογική Διοίκηση τις αγνοεί επιδεικτικά.

Από τα ανωτέρω, σαν πρώτες σκέψεις, νομίζω ότι γίνεται προδήλως αντιληπτό ότι ο σχεδιασμός της ΑΑΔΕ για τους προληπτικούς ελέγχους είναι πρόχειρος, αναποτελεσματικός και απαρχαιωμένος. Επιλέγει να αγνοεί και να αδιαφορεί για πιο σύγχρονους και ευφάνταστους μεθόδους ελέγχους, διαλέγοντας απλοϊκά την ποσότητα έναντι της ποιότητας και το τρίπτυχο Ποινή, Ποινή, Ποινή. Τελικά ίσως η επιλογή αυτή να γίνεται απλώς για επικοινωνιακούς λόγους για να δίνεται τροφή στα κανάλια και να δημιουργούνται εξυλαστήρια θύματα – οι απλοί υπάλληλοι που εκτελούν εντολές- για την άδικη και υπέρμετρη φορολόγηση των μικρών.

Το οξύμωρο είναι ότι το συμπέρασμα αυτό το αποδέχεται πλήρως και η ΑΑΔΕ όπως προκύπτει από τα στοιχεία που δίνει η ίδια, η οποία ωστόσο επιλέγει να εθελουφλεί.

- Στο επιχειρησιακό σχέδιο της ΑΑΔΕ για το έτος 2017 αναφέρεται ότι για τον απολογισμό του 2016 έγιναν από τις Δ.Ο.Υ. 74272 μερικοί επιτόπιοι έλεγχοι με ποσοστό παραβατικότητας 12% και από την ΥΕΔΔΕ 4447 έλεγχοι με παραβατικότητα 44,95%. Για το 2017 τέθηκε ως στόχος από τις Δ.Ο.Υ. να γίνουν 35000 έλεγχοι με 15% παραβατικότητα και από την ΥΕΔΔΕ 4000 έλεγχοι με παραβατικότητα 42%.
- Στο αντίστοιχο σχέδιο για το έτος 2018 αναφέρεται ότι για τον απολογισμό του 2017 έγιναν από τις Δ.Ο.Υ. 86060 μερικοί επιτόπιοι έλεγχοι με ποσοστό παραβατικότητας 18,35% και από την ΥΕΔΔΕ 9528 έλεγχοι διακίνησης με παραβατικότητα 59,70% και 4346 επιτόπιοι έλεγχοι με παραβατικότητα 56,4%. Για το 2018 τέθηκε ως στόχος από τις Δ.Ο.Υ. να γίνουν 70000 έλεγχοι με 20% παραβατικότητα και από την ΥΕΔΔΕ 8000 έλεγχοι διακίνησης με παραβατικότητα 47% και 4000 μερικοί επιτόπιοι με παραβατικότητα 47%.
- Στο αντίστοιχο σχέδιο για το έτος 2019 αναφέρεται ότι για τον απολογισμό του 2018 έγιναν από τις Δ.Ο.Υ. 86092 μερικοί επιτόπιοι έλεγχοι με ποσοστό παραβατικότητας 25,8% και από την ΥΕΔΔΕ 14220 έλεγχοι διακίνησης με παραβατικότητα 63,70% και 4770 επιτόπιοι έλεγχοι με παραβατικότητα 59,4%. Για το 2019 τέθηκε ως στόχος από τις Δ.Ο.Υ. να γίνουν 56000 έλεγχοι με 25% παραβατικότητα και από την ΥΕΔΔΕ 15500 έλεγχοι με παραβατικότητα 49%.

Δηλαδή οι στόχοι για παραβατικότητα που μπαίνουν είναι συνεχώς αυξανόμενοι (ενδεικτικά για τις Δ.Ο.Υ. από 15% το 2017 έγινε 20% το 2018 και 25% το 2019) αλλά και η παραβατικότητα που επιτυγχάνεται, η οποία πάντα υπερκαλύπτει τον στόχο αυξάνεται συνεχώς (από 12% για τις Δ.Ο.Υ. το 2016 σε 25,8% το 2018). Η αίσθηση πολλών συναδέλφων, είναι ότι ειδικά τα τελευταία 2 χρόνια για να μην διαπιστώσουν παράβαση (ειδικά στους πρώτους 1 με 2 ελέγχους) θα πρέπει να κοιτάνε τον ουρανό. Άρα η φορολογική συμμόρφωση που επιζητεί η ΑΑΔΕ μάλλον είναι ένα παραμύθι. Θα μπορούσε βέβαια ο σχεδιασμός αυτός είναι αποδεκτός αν υπήρχε κάποιο απτό αποτέλεσμα στα φορολογικά έσοδα. **Ο καθρέφτης για την αποτελεσματικότητα των προληπτικών ελέγχων δεν είναι άλλος από τον ΦΠΑ. Σε έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το έλλειμμα**

ΦΠΑ στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2017 το μεγαλύτερο έλλειμμα το είχε η Ρουμανία με 36% και 2^η την Ελλάδα με 34% (χάσαμε την πρωτιά). Ενδεικτικά η 3^η χώρα που είναι η Λιθουανία είχε έλλειμμα 25% (9 μονάδες χαμηλότερα). Το χειρότερο βέβαια είναι ότι ενώ συνολικά επιτεύχθηκε μείωση του ελλείμματος στις μόνες χώρες που σημειώθηκε αύξηση είναι η Ελλάδα με 2,6%, τη Λετονία με 1,9% και την Γερμανία με 0,2%. Το πρόβλημα φαντάζει ακόμη μεγαλύτερο αν λάβουμε υπόψη ότι αυτό συνέβη σε μια εποχή που αυξήθηκε κατακόρυφα η χρήση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών.

Την αναποτελεσματικότητα αυτού του είδους του προληπτικού ελέγχου την αντιλαμβάνονται οι περισσότεροι εφοριακοί υπάλληλοι που πολλές φορές αισθάνονται σαν τον μυθικό ήρωα Σύσιφο που να έπρεπε να ανεβάζει έναν βράχο στην κορυφή ενός βουνού και μετά να την αφήνει να κατακυλάει για να την ξανανεβάσει.

Επομένως θα πρέπει άμεσα η ΑΑΔΕ, για την αποτελεσματικότητα των ελέγχων να επανασχεδιάσει τον προληπτικό έλεγχο δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα σε στοχευμένους ελέγχους, σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις οι οποίες φοροδιαφεύγουν συστηματικά. Οι τυχαίοι έλεγχοι θα πρέπει να είναι μικρό ποσοστό και να γίνεται κυρίως από την ΥΕΔΔΕ αλλά και από εξειδικευμένα συνεργεία ελέγχου σε συγκεκριμένους κλάδους. Οι έλεγχοι δεν θα πρέπει να σταματάνε στην διαπίστωση της παράβασης, αλλά αν κρίνεται από την γενικότερη εικόνα της επιχείρησης να συνεχίζεται ο έλεγχος. Θα πρέπει να μπουν σαν έννοιες στον προληπτικό και η επιβράβευση αλλά και η απλή επίπληξη. Ο στόχος της παραβατικότητας θα πρέπει απλά να σταματήσει να υπάρχει.

Περαιτέρω για την εύρυθμη λειτουργία των συνεργείων θα πρέπει να εκδοθεί μια οδηγία η οποία θα προβλέπει και θα αποσαφηνίζει πλήρως το δικαίωμα των υπαλλήλων σε ρεπό όταν εργάζονται πέραν του ωραρίου τους και του πενθημέρου. Η αμοιβή θα πρέπει να είναι δίκαιη, εύλογη και να αποτελεί ένα ουσιαστικό κίνητρο για όλους τους υπαλλήλους και ειδικά για τους νεώτερους. Ακόμη η εκπαίδευση θα πρέπει να είναι πιο ουσιαστική και να μην σταματάει στην απλή παράθεση νόμων εγκυκλίων. Ενδεχομένως να μπορούσαν να συσταθούν ομάδες με έμπειρους ελεγκτές της ΥΕΔΔΕ όπου άπειροι υπάλληλοι θα μπορούσαν να κάνουν πρακτική άσκηση με αληθινά σενάρια.

Τέλος το σημαντικότερο όλων αποτελεί η ασφάλεια των υπαλλήλων. Η αυστηροποίηση των ποινών και η στήριξη των θυμάτων αποτελούν απλώς τα αυτονόητα. Η συνδρομή της Αστυνομίας δυστυχώς έχει γίνει πλέον απαραίτητη και θα πρέπει να δίνεται σε όλα τα συνεργεία.

Περαιτέρω θα πρέπει να υπάρχει μια βάση δεδομένων με καταγραφή όλων των περιστατικών βίας σωματικής αλλά και λεκτικής , με χρήση στοιχείων και από την αστυνομία για να είναι ενήμεροι οι υπάλληλοι ποιον έχουν απέναντι τους.

Επιπλέον θα πρέπει να υπάρχει ενεργή στήριξη από την διοίκηση της ΑΑΔΕ αλλά και την πολιτική ηγεσία με μια επικοινωνιακή στρατηγική η οποία θα στηρίζει το δύσκολο έργο μας.

Από ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟ ΓΚΟΥΝΤΗ: ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ στη Δ.Ο.Υ ΚΙΛΚΙΣ

